בסיעתא דשמיא

חשון תשפ"ז

162

דְּרַשְׁתִּי קִרְבָתֵךְ

על פי שיעורו של הרב **איתן כהן** שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת **פרי מגדים**, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת **נח**, תשפ"ז

אנדרלמוסיא הורגת טובים ורעים

המדרש רבה (ויקרא רבה פרק כ"ג אות ט'): אמר רבי שמלאי: כל מקום שאתה מוצא זנות, אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים.

מאיפה למדו את זה? מהמבול. היה שם זנות, והיא הרגה טובים ורעים.

בספר "מזקנים אתבונן" כתב, ששאלו את הרב שטיינמן: הרי לא היו טובים, היה רק רעים. הטובים היחידים שנשארו, אלו נח ובניו ואשתו והכלות. זהו, לא היה. כי אם היה עוד מישהו טוב, אז הוא גם היה ניצול. אז איך המדרש כותב שהיא הורגת טובים ורעים?

צדיקים נוחים

שאלה טובה מאוד. אומר לו הרב שטיינמן: יש שני סוגי צדיקים. יש צדיקים כמו נח, ויש צדיקים אחרים. תדע לך, נח הוא היה כפשוטו, כמו השם שלו – הוא היה נוח לבריות. ולכן גם הוא מצא חן בעיני השם.

מה שאין כן אלו שהמדרש מעיד עליהם שהם היו אנשים טובים, אבל הם לא היו נוחים. לא היה כיף להיות בסביבתם. הוא היה צדיק, מקיים את כל המצוות כולן, אבל לא היה כיף לידו. אתה לא יכול לשבת בסביבתו, כי הוא יודע להוכיח טוב. לפי ההלכה הוא מוכיח אותך – הוא לא מוכיח אותך שלא לפי ההלכה. אבל אתה יודע, הוא מחפש אותך איפה שאתה לא נמצא טוב. והכל הוא עושה לשם שמיים.

אז יכול להיות שבהכל הוא צודק, אבל הוא לא מוצא חן בעיני השם. וכשהגיע המבול – גם הוא הלך איתו ביחד. ככה כותב הרב שטיינמן. ויש הרבה צדיקים כאלו בדור שלנו, ככה הוא אמר, שהם צדיקים גדולים, אבל לא מוצאים חן בעיני השם.

איפה שיש חן הכל מסתדר

ואותו דבר הוא כותב: הרי המדרש כותב שאסתר, כשנבחרה להיות מלכת העולם, היא הייתה בת שבעים וחמש. גם אז, בזמנו, שבעים וחמש זה היה נחשב למבוגרת. נו, אז איך יכול להיות שאחשוורוש בחר באסתר יותר מכל הנערות הצעירות? אז הנביא כבר מגלה לך: "ותהי אסתר נשאת חן". היה לה חן.

אה, יש חן? גמרנו! בזה הדברים מסתדרים. איפה שיש חן, הדברים מסתדרים גם לא לפי השכל.

ולכן, הוא אומר, העבודה שלנו כל הזמן: איך אני יכול למצוא חן בעיני השם. מתי אתה מוצא חן בעיני השם? מתי שאתה חושב גם על השני – איך אני יכול לעשות לו טוב. לא לחפש את נקודות התורפה שיש לו, ולהוכיח אותו כשאתה צודק. בזה בן אדם צריך להתחזק מאוד.

הוויתור על הצוואה

סיפר אברך: אני גר בארצות הברית – וברוך השם הכסף של הכולל הספיק. אבל כשנולדו כמה ילדים, והתחילו לגדול, ראיתי שהכסף של הכולל לא מספיק. יום אחד דיברתי עם החברותא – גם החברותא משפחה גדולה – וגם הוא אמר לי שצורכי הפרנסה שלו ממש בדוחק גדול.

החלטנו, אני והוא, לפתוח עסק, שזה יהיה על חשבון סדר שלישי. סדר א' וסדר ב' אני לא מפספס לעולם. באמת פתחנו עסק, לא בשביל להיות עשירים - רק שיהיה אוכל בבית ברווח ולא בצמצום, זו המטרה. ברוך השם העסק הזה הצליח, הייתה ברכה גדולה.

ועם הזמן גם הפכנו להיות מחותנים: הבן שלו התחתן עם הבת שלי. ועם הזמן נהיינו מחותנים פעם שנייה: הבן שלי עם הבת שלו. וברוך השם המצב היה טוב, והיינו אוהבים אחד את השני, מסתדרים טוב.

לימים, הכרנו איזה בן אדם שמייבא מאחת הארצות – את הסחורה שאנחנו מוכרים. יצרנו איתו קשר, שאלנו אותו, והתברר שהוא מוכר את זה בחצי מחיר ממה שאנחנו קונים. יצרנו איתו קשר, התחלנו לקנות דרכו.

הבנו שהבן אדם הזה עירירי לגמרי. אין לו לא אישה... הוא פשוט עבר את השואה, ואין לו אף אחד. לא ילדים, לא אישה, לא כלום. החלטנו, כהכרת הטוב על מה שהוא נותן לנו מחירים בזול, להזמין אותו אלינו לשבתות. שבת אחת היה בא אליי, שבת אחת היה בא לחברותא שלי, ככה היינו מזמינים אותו.

אבל יש הבדל גדול ביני לבין החברותא שלי. החברותא שלי היה בן אדם שזורם – מה שאתה אומר, הכל עובר. אבל אני אהבתי סדר: אהבתי בדיוק את השעות, את המקום, את הצלחת במקום פה. והזקן הזה שהיה מגיע אלינו, היו לו הרבה דעות אישיות שלו, ואת הדעות שלו הוא לא שמר בבטן, פשוט הוציא אותן החוצה.

איכשהו אני עוד בלעתי את זה, כמו שאומרים. אבל יום שישי אחד הוא בא אליי הביתה, ואשתי בדיוק קנתה איזו תמונה חדשה, תלתה אותה בסלון. והוא נכנס, והוא אומר: מה זה התמונה המגעילה הזאת פה? פשוט הוא בא, לקח את התמונה, זרק אותה למרפסת.

אני – עד פה! קראתי לו, אמרתי לו: תשמע, תמונה לא תמונה – אתה צריך להבין, אל תתערב בניהול הבית.

הוא נפגע. פגעת בי, הוא אומר לי, לקח את התיק: אני לא מוחל לך! איזה יופי, גם לא מוחל... איזה דבר גדול, אשריו, ואשרי חלקו. בקיצור, הוא... הלך. זהו, שלום, נגמר. ניסיתי לפייס אותו – אין עם מי לדבר. אין את מי לפייס.

בינתיים אשתי הציעה לי עסק אחר. ואני ליבי נטה לעסק השני. באתי לשותף, אמרתי לו: תשמע, יש שתי אפשרויות. או שאני מוכר את החלק שלי למישהו אחר, ואתה תהיה שותף עם מישהו אחר. או שאתה תקנה את החלק שלי, ואתה תהיה בעלים על כל העסק. אומר לי: מתאים לי, אני אקנה את הכל. הוא קנה את הכל, ואני פתחתי עסק אחר לגמרי. לא נפרדנו, אנחנו עדיין מחותנים.

עבר זמן מסוים, הזקן הזה נרגע. בא אלינו לשבת. כשהוא בא לשבת, אז הוא בא להגיד לי: אל תחשוב ששכחתי שפגעת בי. אז אני רוצה להגיד לך, שתדע: אני רשמתי בצוואה שכל הכסף שיש לי יעבור לחברותא שלך, ואתה תקבל מאה דולר.

תהיה מבורך, תודה רבה! זהו, זה מה שהוא רצה – לדקור אותי.

וזהו, עברה תקופה, הבן אדם הזדקן, וכבר נהיה חצי סיעודי. הוא היה מגיע אליי לשבת. הוא כבר לא היה מגיע ביום שישי, היה מגיע ביום רביעי, יוצא ביום שני. ואני באמת טיפלתי בו במסירות, עשיתי כל מה שצריך לעשות.

יום אחד הוא אומר לי: אני מרגיש שאתה מאוד אוהב אותי, אתה באמת עושה מכל הלב. אז אני כתבתי צוואה שנייה, שהירושה – חצי אתה, חצי החברותא שלך. כדי שלא תתבלבל, הנה העותק של הצוואה השנייה. לקחתי את העותק, שמתי בתוך המגירה.

שבוע לאחר מכן נפטר הבן אדם. אני מסתכל בצוואה: יש שמה בנכסים שלו שישה מיליון דולר. הפירוש – שלושה מיליון דולר לחברותא, שלושה מיליון דולר לי.

הגיעה השבעה. אמרתי: אין לו מי שיעשה וישב שבעה! אמרתי: אני בבית שלי אעשה שבעה. לא ישבתי שבעה, אבל הבאתי אנשים, עשינו קדיש, דברי תורה, כל השבוע עשינו.

בבית המשפט

נגמר השבוע, הגיע עורך דין, אומר לי: תבוא לקבל את הצוואה. אני מגיע לבית משפט, אני רואה את החברותא שלי קורץ לעורך הדין. אמרתי: מה הוא קורץ? בטח הם רוצים להשתמש בצוואה הראשונה – שהם לא יודעים שאני יודע שיש גם צוואה שנייה.

טוב, קורא לי השופט, אומר לי: כך וכך הסיפור. אמרתי: כבוד השופט, אני טרוד עכשיו מאוד בעסקים, אני לא יכול עכשיו לבצע את החתימה, אני מבקש הארכה לעוד חודש. אומר לי השופט: זה בסדר. והתפרדה החבילה, והלכתי. אמרתי שאני אבוא.

אותו שבוע הייתה איזו חתונה, טסתי לארץ ישראל. אמרתי: אני לא יוצא מארץ ישראל לפני שאני אקבל תשובה מה אני עושה מאחד מגדולי ישראל. למי אני אלך?

נכנסתי לרב וואזנר. דפקתי בדלת, אשתו פתחה, אמרתי לה: אני מחוץ לארץ, רוצה לשאול את הרב וואזנר איזו שאלה. היא אומרת לי: כמה דקות, הרב יסיים את הלימוד, אתה תיכנס אליו. אחרי שנכנסתי לרב, סיפרתי לו את כל הסיפור מההתחלה ועד הסוף. אומר לי הרב: לפי איך שאתה מספר – אם תתבע אותו לדין תורה, אתה תצא זכאי.

כשהרב וואזנר אמר לי את זה, אני ככה יושב, ובלב אני חושב: מה זה, אני אתבע אותו לדין תורה? אנחנו מחותנים! הבת שלי, הבן שלו, הנכדים – כולם יגידו: הסבא הזה גנב! הוא ידע שיש צוואה שנייה, והוא משתמש בצוואה הראשונה. כל זה אני חושב, והרב וואזנר לא הבין מה אני חושב. ואז הרב חוזר פעם שנייה, אומר לי: אני אומר לך, תתבע אותו לדין תורה, אתה תצא זכאי.

אני באתי לצאת – קורא לי הרב וואזנר: אבל אני רוצה להגיד לך עוד משהו. מי שמוותר, בעולם הזה בורא עולם משלם לו. למעלה – עין לא ראתה. אבל תדע, גם בעולם הזה אתה תקבל שכר מאוד גדול.

אני, כששמעתי מהרב וואזנר, החלטתי: מה שהוא אמר לי – זה מה שאני עושה. חזרתי בחזרה לארצות הברית, הוצאתי מהמגירה את הצוואה, שמתי אותה על הגז, הדלקתי, שרפתי אותה. שלום, לא קרה כלום. הגיע הדיון, הלכתי, קיבלתי צ'ק של מאה דולר, ובזה תם הסיפור. אף אחד לא ידע מזה כלום.

אולי שנה עברה, מתקשר אליי הרואה חשבון: תגיד לי, מה עשית בעסק השנה יותר משנה שעברה, ומלפני שנתיים? אמרתי לו: מה זה, מה עשיתי? לא עשיתי שום דבר. אומר לי: לא, כי השנה הרווחים הם פי עשרים! אמרתי לו: אני לא

עשיתי שום דבר. נזכרתי מה שהרב וואזנר אמר לי, אבל מה אני אספר לרואה חשבון? מה הוא מבין? שתקתי בזה. ומאז כל עסק שנגעתי בו מצליח מאוד מאוד.

עברו עשרים שנה, טסתי לנופש באוסטריה, ופגשתי חבר שאמר לי שהרב וואזנר נמצא באיזור כאן והוא נוסע להתברך ממנו. הצטרפתי אליו, נסענו לרב וואזנר, הידיד התברך ממנו, ואז הרב וואזנר הרים את העיניים, הסתכל עלי ואמר: אני מכיר אותו! (לאחר עשרים שנה) אומר לי הרב וואזנר: נו, מה אתה אומר על וותרנות משלמים בעולם הזה או לא?

שיהיה כיף בסביבתך

וואי! יש אנשים שיש להם חן. יש אנשים שהתורה מעידה שהם טובים – אבל אין להם חן. למה? כי הוא – לא רע לבריות, הוא דואג שבסביבה שלו לא יהיה הכי נחמד. זה הדברים החמורים ביותר שיכולים להיות, זה כשמגיעה עת צרה, השם ירחם עלינו.

לכן בן אדם צריך מאוד מאוד לדאוג שאיפה שהוא יהיה, תהיה ברכה. איפה שתהיה – יהיה כיף להיות בסביבה שלך. למה? כי שמה זה שיא ההצלחה של הבן אדם.

"תהיה חכם"

תראו, בסיפור זה מאוד נחמד. אבל יש אנשים שלא מוכנים לוותר גם על עשר אגורות. אולי עשר אגורות אני מגזים, אבל אתה יודע, לפעמים יש מריבות על עשרים שקלים, ופתאום אתה אומר: תוותר! – אני אוותר? שהוא יוותר!

להוריד את זה לשעת מעשה – תהיה חכם. צריכים להיות חכמים, כי לפעמים אלוקים מזמן לכל בן אדם בחיים שלו מעליות. יש רגעים שהם גדולים מאוד בחיים שלך, שווה לתפוס את הזמנים האלו.

הרב משה פיינשטיין פתאום נכנס לחתונה

יש עוד סיפור שסיפרתי אותו פה, אבל אני רוצה לספר אותו איך שסיפר אותו הרב אהרן טויסיג שליט"א.

היה איזה זמן מסוים שנכנסו גדולי ישראל באמריקה לדיון. היה שמה הרב משה פיינשטיין, הרב אהרן קוטלר, והרב יעקב קמינצקי. הם נכנסו לחדר, והרבה רבנים ועסקנים ישבו מסביב לחדר לראות מה יחליטו גדולי ישראל.

באמצע הדיון, אומר להם הרב משה פיינשטיין: אני חייב לצאת. אמר לו הרב אהרן קוטלר: אבל אנחנו עכשיו עוסקים פה בחיי עולם, איך אתה יכול לצאת? אומר לו: אני מצטער, אני חייב לצאת.

והוא יצא. הוא אומר לנהג שלו: תיקח אותי לאיזה אולם שמחות, יש איזו חתונה. טוב, לקח אותו לחתונה. כשהוא הגיע לחתונה, הרב משה פיינשטיין אומר לנהג: לך לזמר, תגיד לזמר שהרב משה פיינשטיין מגיע לאולם, שישיר, שיעשה מצב טוב.

באמת, כשהרב משה פיינשטיין הגיע, כולם עמדו על הרגליים. היה משהו – כולם גם לא הבינו למה גדול הדור הגיע לאולם. כשהרב משה פיינשטיין נכנס, אז הוא אמר שהוא הגיע מהצד של הכלה. הוא אומר לאבא של החתן: תדע לך, זכית בכלה מיוחדת. תדע להעריך אותה, כי ממש קיבלת אוצר. ועשו ריקודים, והיה באמצע מעגל גדול, הרב משה פיינשטיין רקד עם החתן, והייתה שמחה גדולה עד מאוד.

הרב משה פיינשטיין גמר, ובא לצאת, והוא אומר: תקראו לי לכלה, שאני אברך אותה. הכלה הגיעה, בירך אותה ויצא.

באוטו עם הנהג היה הבן שלו, הרב דוד פיינשטיין [אחרי שנפטר הרב משה פיינשטיין, הוא הפך להיות ראש ישיבה]. הוא סיפר: אני אומר לו: אבא, אני לא מבין, למה באת לפה, אבא? באמצע דיונים, בשביל זה באת לחתונה פה?

אמר לו: אני אגיד לך. הכלה הזאת, לפני כמה ימים הגיעה אליי, התחילה לבכות. היא אומרת לי: קיבלתי חתן פה מאמריקה, והחתונה תהיה באמריקה, אין לי שום משפחה פה. לא רק שאין משפחה – אנחנו כל כך עניים, שלא היה להורים שלי כסף לשלם על הכרטיס טיסה. כל מה שהם עשו 'שנורר' – זה כרטיס טיסה בשבילי. וגם ההורים שלי לא יגיעו לחתונה שלי אפילו. אני פה בודדה, בודדה לגמרי.

הרב, איך כולם – כל הצד של החתן – יסתכלו עליי? כאילו מצאו אותי, איזו אסופית בשוק! מה מצאת בה? כבוד הרב, תעשה טובה, תבוא לחתונה, תגיד שאתה מהצד של הכלה.

הוא אמר לה: אני בחיים לא שיקרתי. אמרה לו: הרב, אתה לא צריך לשקר. כל עם ישראל אחים. אז אם אנחנו כולם אחים – אז אתה משפחה של הכלה, וגם של החתן, אבל תגיד שאתה מהצד של הכלה.

אמר: טוב, את צודקת, אני אבוא. רשם את זה. הוא אמר: ואני יגיע.

עכשיו תראה: כשסיימתי, אמרתי לברך את הכלה. אני בחיים לא בירכתי את הנכדות שלי, אפילו שהתחתנו, גם לא את הבנות שלי כשהיו כלות, לא בירכתי אותן. אבל אותה בירכתי. למה? כי עד שהחתן יספר לה, אחרי שתיגמר החתונה – החתן יספר לה: וואי, מה זכינו, הרב משה פיינשטיין מהצד שלך! – אתה יודע, זה ייקח כמה שעות. אתה יודע, בינתיים, בדרך – אתה יודע כמה צער יהיה לכלה הזאת עד שתיגמר החתונה? רציתי שמעכשיו היא תהיה שמחה.

התיבה – עולם של חסד

אלו הצדיקים שמצאו חן בעיני בורא עולם. ככל שבן אדם דואג לשני, חושב על השני, אכפת לו מהשני – תדע לך שזה שיא ההצלחה.

ולכן כותב הרב דסלר: כשבורא עולם החליט למחוק את העולם – נמחק העולם לגמרי. מה השאיר בורא עולם? את נח בתיבה. ובתוך התיבה, מה היה שמה? חסד. רק הטבה, מטיבים אחד לשני ־ זה כל מה שהיה. "לא ראינו שינה בעינינו". למה? כי כל התיבה הייתה כולה חסד. וביום וברגע שנח איחר לעשות חסד – נשך אותו אריה. למה? זה היה זמן שכדי שהעולם הזה ייבנה, חייב להיבנות רק דרך טוב.

ולכן כל אחד ייקח את עצמו בידיים להתחזק בזה מאוד מאוד: איך אני יכול שכל הזמן, איפה שאני אהיה, שתהיה ברכה. שמה בן אדם מוצא חן בעיני השם. כי כל אחד מאיתנו זקוק בחיים שלו לסייעתא דשמיא.

הרב פיינשטיין וה'יום–הולדת' במסעדה

סיפר הרב דוד פיינשטיין זצ"ל אומר: למדתי את זה מאבא שלי.

הייתה איזו מסעדה, שתלו כפרסומת למסעדה את התמונה שלו בתוך המסעדה, עם איזה זקן אחד. וזה הביא מלא קליינטים. מה, איך הרב דוד פיינשטיין הגיע לכאן?

אומר: כשנפטר הרב משה פיינשטיין, אז מי שהחליף אותו זה הרב דוד פיינשטיין. הוא היה ראש ישיבת תפארת ירושלים, וכל מי שרצה להתייעץ – ידעו שזה המקום. הוא היה גם אדם גדול מאוד.

הייתה איזו אישה אחת שהייתה כל פעם מתקשרת אליו: הרב, תברך את בעלי, יש לו היום יום הולדת. ולאט לאט הוא כבר זכר את היום הולדת של בעלה. ושנה אחת נפטרה אשתו. הרב דוד פיינשטיין אמר: מי עכשיו ישמח את הבעל הזה, הגלמוד הזה?

אז הוא נסע שעה וחצי עד הבית שלו, וכשהגיע לבית שלו – בירך אותו מזל טוב, ורקד איתו, ושמח איתו. לאחר מכן אמר לו: זה נקרא יום הולדת? בוא למסעדה! אמר לו: איזו מסעדה? אמר לו: אני לא מכיר פה באזור, אבל יש פה מסעדה כשרה שאפשר לבוא לאכול? אומר לו: כן. הוא הגיע למסעדה. בעל המסעדה התקשר לאיזה צלם: תבוא, תעשה טובה, תצלם לי את הרב יושב במסעדה ואוכל פה. וזה עשה לי פרסומת גדולה מאוד.

מה שנוגע אלינו

לא מבקשים ממך לנסוע שעה וחצי, גם לא לחזור שעה וחצי, גם לא מסעדה. רק תרים טלפון. תתקשר להורים שלך – לא לאנשים זרים – תתקשר להורים שלך, תגיד להם שבת שלום. אנחנו לא עושים את זה. וכמה בן אדם מפספס מהחיים שלו! כמה בן אדם חושב שזה כאילו לא מפריע.

תדע, שכל אחד מאיתנו בחיים זקוק לסיעתא דשמיא להצליח. אין אחד מאיתנו שלא זקוק שבורא עולם ייתן לו יד ויוליך אותו לטוב לו. מתי זה? מתי שאתה יודע לחשוב על השני.

"רועה שוטה"

כשנח יצא מהתיבה – ראה את כל העולם ריק, אין אף אחד פה. התחיל לבכות: ריבונו של עולם, לא ריחמת על בריותיך? מה, לא חבל?

בזוהר הקדוש כתוב שקרא לו "רועה שוטה": עכשיו נזכרת לבכות? אם היית בוכה לפני כן – לא היה מבול!

שאלה נוקבת

עכשיו אני רוצה לשאול אתכם משהו, האם אתם מאמינים לזה או לא. יש אנשים שהילדים שלהם נשרו. נשרו – אבל מה זה נשרו? נשרו לגמרי. יש אנשים שיש להם שכנים רעים מאוד. החילונים הקשים, ממש רחוקים. עכשיו, אתה מדבר איתו שבוע, שבועיים, שלושה: בוא תתחזק, בוא תצום ביום כיפור, תעשה איזה משהו. אין עם מי לדבר. דיברת איתו שנה שלמה – לא עוזר.

תגיד, אתה מאמין שאם פעם אחת תתפלל עליו, זה יעזור? אתה מאמין לזה או לא? שוב אני שואל: אתה מאמין או לא? לא יודע אם אתה מאמין. אם אתה לא עושה את זה – אתה לא מאמין. אבל בוא נגיד שאתה גם מתפלל – כשאתה מתפלל, אתה מאמין שזה יעזור, או שאתה מתפלל בגלל שאתה דתי? אתה דתי, אומרים צריך להתפלל – אתה מתפלל. לא, אני שואל: אתה מאמין שזה עוזר?

מאה ועשרים שנה נח מוכיח את האנשים. מאה ועשרים שנה מוכיח אותם – לא עוזר, אין עם מי לדבר בכלל. מה בורא עולם אומר לו? התפללת? – מה זה התפללת? אין על מי להתפלל!

אז בוא נאמין בזה. בוא נתחיל להאמין שלפעמים תפילה אחת מעומק הלב – זה מאה ועשרים שנה של דיבורים. מאה ועשרים שנה שאתה מדבר איתו, ומדבר, ומדבר, ולא עוזר. אבל אם אתה מתפלל תפילה אחת אמיתית – זה יכול לעזור.

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

073.371.8270

קו ישיר לשיעורי הרב ב'קול הלשון' • להפצת העלון: 054–8493005 •
לתרומה דרך נדרים פלוס: מוסדות **פרי מגדים**, עלון **דרשתי קרבתך**

דָּרַשְׁתִּי קְרֻבָתֵךְ, בְּכָל לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתֵךְ, לִקְרָאתִי מְצָאתִיךְ [ר' יהודה הלוי]